

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Mesečni prilog »Sokolska Prosveta«

God. III. ~ Broj 15

Ljubljana,
7 aprila
1932

Izlazi svakog četvrtka • Godišnja pretplata 50 Din • Uredništvo nalazi se u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica 6, telefon broj 2177, uprava u Narodnom domu, telefon broj 2543 - Ljubljana • Račun poštanske štedionice broj 12.943 • Oglasi po ceniku • Rukopisi se ne vraćaju

50 godišnjica Sokolskog društva Beograd - mafice Razvoj Sokolstva u Srbiji

I

VREME PRE 1882 GODINE

Poznata je stvar i u našim divnim narodnim pesmama krasno opetavana ljubav srpskog naroda još iz davnina za viteške i narodne igre. U tim igrama ima nečeg jačeg i fantastičnijeg od obične općenitosti, ima za sebnosti naše, odlika naših, moći, imate jednom reči poezije. Otvorite dela Vukova i tražite »Smrt Vojvode Kaice«. Pored neizmernih i jakih lepota cele pesme, naići ćete u toj pesmi i pet igara naših, kako su se Srbi s Madžarima borili o prvenstvo. Te su igre: prva igra trka pešačkoga, druga igra skoka junačkoga, treća igra kola madžarskoga a četvrta kamena s ramena, dok je peta streljanje kroz prsten jabuke. Tako ćete skoro u svima našim narodnim pesmama naići nešto o igrama; čas ih stvara lukavstvo, čas zabava i dokolica, čas ozbiljan megdan i dvoboj. O igrama je klasično pisao Vuk Karadžić u knjizi Život i običaji Srpskog Naroda a isto tako i Vuk Vrčević u knjizi Srpske Narodne Igre.

To je gimnastika kao jedan deo sokolskog programa, koju je naš narod još u prastara vremena negovao i sa kolena na koleno rasadičio i prenosio.

Baš u to doba, kada su srpske narodne pesme, koje je sakupio Vuk Karadžić, bile u jeku svoje slave, i kada su te pesme prevadane i na mnoge evropske jezike, javi se kod Čeha profesor Emanuil Toner, veliki ljubitelj i prevodilac naše narodne poezije i predložio prvom gimnastičkom društvu u Pragu, da uzme simbolično i junačko ime Soko, kako Srbi nazivaju svoje najbolje junake. O Sokolu i njegovoj ulozi u našoj poeziji, vredno je pročitati knjižicu brata Vase Stajčića koja je nagradena od župe Novi Sad.

Zato svaki Jugosloven treba da se sa ponosom naziva Sokolom, jer je to naše ime; njega je stvorila pesnička duša našeg naroda.

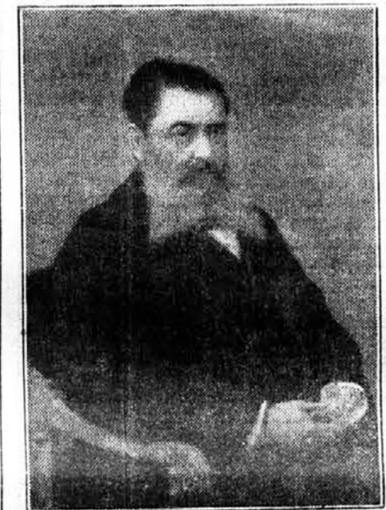
O modernoj gimnastici izgleda, da je u Srba prvi pisao dr. D. Radulović još god. 1842 u »Serbskom narodnom listu« pod naslovom »Lekarska gimnastika«. U uvodu ovoga članka je kratak istorijski pogled na telesnu vežbu Grka i Rimljana. Telesne vežbe je razdelio:

Na djevatelna telesna upražnjenja, stradatelna i mešovita. U prvu grupu spada: plivanje, rvanje, mačevanje, puzanje, igranje, lopte, kovanje, kuglanje, šetanje, lovljenje, trčanje, skakanje, pevanje, sviranje i deklamiranje. U drugu grupu spada: vožanje na kolima i na ladi a u treću grupu: jahanje lulanje na lulanju.

To je izgleda međutim bio samo tek jedan propagandistički članak, koji nije našao realnog odziva u našem narodu, tako da početak gimnastike kod Srba u Srbiji moramo prema sadašnjim podacima vezati uz ime Đorđa Markovića nazvanog Koder, jednog romantičnog osobenjaka rodom

iz Sremske Mitrovice, čoveka, koji je govorio desetak stranih jezika i pisca za ono doba čuvenog speva Romoranke. On je još godine 1846 predavao u Segedinu na gimnaziji gimnastiku i mačevanje, odakle je došao u Novi Sad a odavde godine 1848 u Beograd na vojnu akademiju za učitelja gimnastike i mačevanja. Posle dve godine napusti Beograd a na njegovo mesto dođe Čeh Vimastil, koji je dugi niz godina vršio poverenu mu dužnost.

Međutim je Steva Todorović čim je prešao u Beograd, početkom 1857 osnovao Prvo srpsko društvo za gimnastiku i borenje, dajući članovima ve-

Brat dr. Vladan Dorđević,

I starešina Prvog beogradskog društva za gimnastiku i borenje, osnovanog 3 jan. 1882

černje časove pored gimnastike još iz estetike i pevanja. To je početak gimnastisanja u Srbiji. Ovo prvo gimnastičko društvo u celom Srpstvu radilo je do god. 1864, kada je brat Todorović napustio Beograd usled svojih slikarskih studija u Italiji.

Od 1864 godine pa sve do kraja 1881 godine izgleda da se ništa nije radilo u ovome pravcu u Srbiji, ili ako je privatna inicijativa što i pokušavala mi o tome nemamo nikakvih podataka.

II

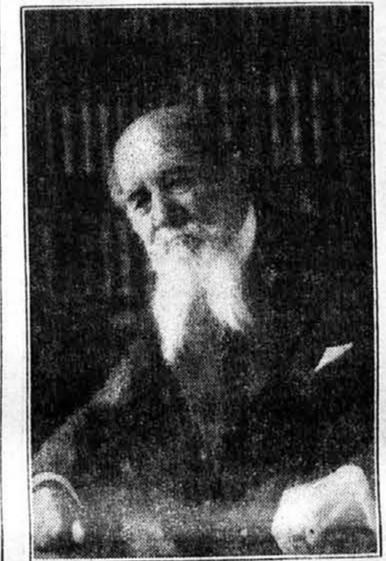
VREME OD 1882—1907

Tek 26 decembra 1881 dr. Vladan Dorđević uz saradnju već spomenutog

brata Todorovića, koji se međuvremeno vratio u Beograd, osniva gimnastičko društvo. Dne 3 januara 1882 održana je prva redovna skupština ovog novog društva koje je dobilo ime: Prvo beogradsko društvo za gimnastiku i borenje.

Od tada je ovo društvo stalno radilo, a svoje ime promenilo je na skupštini od 7 aprila 1891 u ime Beogradsko gimnastičko društvo Soko.

Međutim su se god. 1892 neki članovi iz ovog društva odvojili, osnovavši novo društvo pod imenom »Gra-

Brat dr. Milan Jovanović-Batuf,

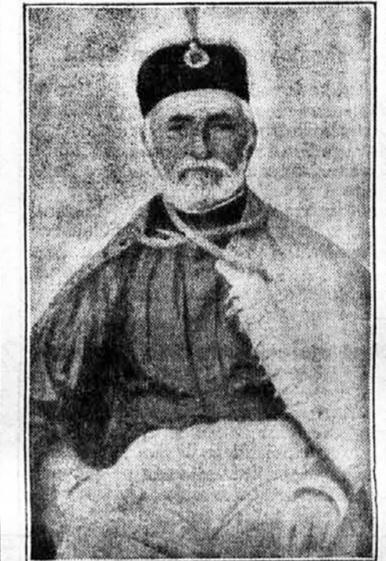
prof. univ., II starešina

đansko gimnastičko društvo Dušan Silni« a kasnije »Viteško društvo Dušan Silni«.

Od godine 1892, t. j. od dana cepanja, u Srbiji su se odvojeno razvijala sokolska društva a odvojeno Dušan Silni. Ova nesloga i antagonizam vrlo su nepovoljno uticale na pravilan razvoj telesnog vaspitanja u Srbiji i o nekom pravilnom razvoju i napredovanju nije moglo biti ni govora. Naravno nepovoljan period za Sokolstvo u Srbiji bilo je vreme od 1892 do 1901. Brat dr. Voja Rašić piše na jednom mestu o ovome: »Ovaj pokret je naročito zastao otkako izbi neka nesloga i 22 novembra 1892 godine pojavio se Građansko viteško društvo Dušan Silni, koje je, nažalost, toliko uticalo,

da kada sam se pojavio iz Pariza ne samo da sam našao pogošene Sokole, već jedva i perja od Beogradskog Sokola u jednoj šupi nekadašnjeg dvorišta gde je sada Uprava vodovoda (između ulica Jugovićeve, Kneginje Ljubice i Siliže).«

Ali ni u vremenu od 1901—1907 godine nije Sokolstvo pokazivalo nekog naročnog napretka. Ono je postojalo, radilo ali o nekakvom sistematskom radu ne može biti ni govora. Sve je to bilo više — manje vegetiranje i ako su i profesor Malina, jedan od sta-

Brat Stevan Todorović,

akad. slikar, počasni predsednik Saveza sokolskih društava »Dušan Silni«, IV starešina

rešina iz te epohe, i čika Steva Todorović i br. dr. V. Rašić ulagali mnogo truda i dobre volje da stvore nešto trajnijeg, nešto što će da pusti dublje svoje korenje med narod u Srbiji.

MATICA OD 1907 GODINE.

Tek s godinom 1907 stvar se menja iz osnove i u društvu počinje da se oseća polet i napredak.

Vežbaonica Beogradskog Sokola 1907 godine nalazila se je u staroj zgradi II Muške gimnazije na Batal-Džamiji, a letnje vežbalište u Kosmajskoj ulici. Društvom su upravljali Upravni odbor na čelu sa predsednikom bratom Stevom Todorovićem,

akademske slikarom i Predvodnički odbor na čelu sa predsednikom bratom Milanom Jovanovićem, inženjerom. Vežbajuće članstvo se sastojalo iz dve grupe. Prva grupa 20—30 na broju sastojala se od studenata, zanatlija i nekoliko gimnazijalaca, koji su bili odrasli i vežbali pojedine stvari na spravama. Druga grupa 25—30 na broju sastojala se od gimnazijalaca do 16 godine starosti. Vežbalo se dva puta nedeljno. Sistem vežbanja je bio i suviše jednolik, nije se dovoljno poznavao, ili su pak za pojedine grane postojali naročiti stručnjaci, koji su iz ličnih naklonosti prema jednoj grani vrlo često vežbali iste stvari. Tako je brat Ljuba Stanojević bio specijalista za vežbanje lakim teretom, brat Aleksa Catović za dizanje teškog tereta, brat Dr. Dragiša Đurić za vežbanje kratkom palicom, brat Milan Jovanović za vežbanje buzdovanima, Mihailo Predragović i Radivoje Rusović za vratolomne stvari na spravama, brat Mihailo Gradojević za slobodne vežbe, brat Dragoljub Ilić vodio je podmladak i t. d. Pojedine grane vežbanja su bile zanemarene, ili su se vežbale na slučaj preke potrebe radi popunjavanja programa za javno vežbanje.

O jeseni 1907 i u početku 1908 godine pod uticajem novih učitelja braće Jana Svobode (poginuo kao jugoslovenski dobrovoljac u Dobruđi) i J. Zajčeka i snažnog odjeka, što ga je imao V svesokolski slet u Pragu na kome je beogradsko Sokolstvo uzelo učesća sa 50 osoba (br. dr. V. Rašić), a nešto zbog svesokolskog sleta, koji se je trebao održati 1908 godine u Beogradu — rad je krenuo sa poletom napred. Priredena su tri javna časa u sali kod Kolarca, koji su nosili naziv: Srpskog, Česko-Poljskog i Hrvatsko-Slovenačkog večera. Održavala se stalna veza sa drugim sokolskim društvima. U Beogradu su nam dolazili Sokoli iz Karlovca i Niša, Sokoli i Sokolice iz Šida, te zajednički vežbali sa nama. Naši delegati na čelu sa br. Vojom Živanovićem učestvuju u Beču na sastanku sa delegatima Slovenskog Sokolstva, gde se osniva Slovenski Sokolski savez. Beogradski Soko preporodni preduzima akciju za osnivanje novih sokolskih društava u unutrašnjosti, priređuju se izleti po glavnim varošima Srbije, gde se održavaju javni časovi. U tehničkom pogledu se napreduje u veliko, stvaraju se nove grupe. Osniva se mala grupa (muška deca), koju vodi brat Velja Popović, a ranija Ilgrupa dobija naziv »veće grupe«. Gospodice koje su dotle mogle biti samo pomažuće članice počinju sa vežbanjem, osniva se ženski odbor. Predvodnički odbor kome je na čelu br. Milan Jovanović, inženjer, imao je tada ove prednjake: Mihaila Predragovića, Momira Korunovića, dr. Dragišu Đurića, Živojina Lazarevića, Dragomira Popovića, Velimira T. Popovića, Mihaila Gradojevića, Aleksandra Pavlovića, Dragoljuba Ilića i dva češka prednjaka Jana Svobodu i Jana Zajčeka.

Predvodnički odbor Gimnastičkog društva »Soko« (Mafica) 1900 god. u Beogradu sa svojim vodom bratom Ljubom Stojanovićem. — Gornji red: Velimir Mihailović, Nandor Gutman, Josif Pflug, Radomir Stojčić, Ljuba Protić. Srednji red: Sava Pavlović, Đorđe Anastasijević, Ljuba Stanojević, Miladin Tašić, Dimitrije Predić. — Donji red: Čed. Koptalić, Aca Biničić, A. Pavlović

Tehnički odbor Saveza sokolskih društava »Dušan Silni« u Beogradu 1911 god. Stoje: Sreten Stanić-Cukić, Miloš Radojlović, Milan Miodragović. Sede: Mihailo Gradojević, Miroslav Vojnović, Ljubomir Ivković

Ženski Predvodnički odbor Sokolskog društva »Dušan Silni« u Beogradu 1911 g. sa načelnikom br. M. Vojnovićem i sestrama Ljubicom Cvetkovićem, Katarinom Bajmelovom, Milom Jovanovićem, Milosavom Stefanovićem, S. Jankovićem, Bosiljkom Miodragovićem

LOVENKO SOKOLSTVO

Župski slet Moravsko-šleske župe u Mor. Osiravi

Ova župa, koja radi u dosta germanizovanoj teritoriji, priprema zajedno s Tešinskom župom Jana Čapka pred svesokolski slet kao pripremu za isti i kao svoju proslavu 100-godišnjice rođenja dr. M. Tyrša svoj župski slet u Moravskoj Ostravi.

Kako se šteti za slet

I u Češkoj vlada velika kriza i besposlica, a to se također oseća i među sokolskim članstvom, pa ipak sve se sprema za slet. Kao primer u pogledu priprema za slet i štednje može da služi i jedno malo sokolsko društvo Pribor u Moravskoj, gde šteti 93 pripadnika, koji su u sletsku blagajnu već dosada uložili preko 20.000 Kč.

Češkoslovački oficiri slave Tyrša

Sekcija saveza češkoslovačkih oficira u Trebiču na odborskoj sednici setila se 100-godišnjice dr. Miroslava Tyrša time, da je delegirala svog zastupnika u gradski odbor, koji priređuje svečanu proslavu Tyrševog jubileja, nadalje je poklonila dar za takmičenje sokolskog naraštaja, a pored toga poslala još na svoj trošak po jednog siromašnog naraštaja i jednu naraštajku na slet i konačno darovaće koplje za sokolski barjak u Trebiču.

Zbor ženskog TO ČOS

Dne 16 i 17 aprila održava se u Tyrševom domu zbor TO žena ČOS, na kojem će se pored referata o dosadanju radu govoriti pre svega o pripremama za slet, o takmičenjima i t. d. Na sastanku podeliće se i sam rad na sletištu i provesti njegova organizacija.

Sokolska župa Vychodočeska-Pippichova

Spomenuta župa, jedna od najjačih u češkoslovačkom Sokolstvu, održala je svoju redovitu glavnu skupštinu u Pardubicama. Ova župa nosi ime po svom znamenitom starešini dr. Karlu Pippichu, veoma zaslužnom sokolskom radniku i markantnoj ličnosti među starijim sokolskim vodama. Župa sa otsecima broji danas 157 jedinica. O radnosti društava neka nam služe sledeći podaci: članstva bilo je svega: 11.656 članova i 4605 članica, naraštaja 2231 a dece 9140. Zanimiva je pojava u češkoslovačkom Sokolstvu, da se već nekoliko godina smanjuje broj naraštaja dok međutim broj dece stalno raste. To smanjivanje smatra se kao posledica ratnih godina. Veoma odlično delovali su u župi prosvetni otseci: ništa manje od 4779 priredaba prosvetnog karaktera održano je u prošloj godini. Župski vesnik izdaje se u 5000 primeraka te je na odličnoj visini, zaslugom njegovog prvog urednika pokojnog brata J. Otave, velikog prijatelja našeg Sokolstva. U tehni-

IX svesokolski slet u Pragu

Pevajući sokolski stadion

Do pred kratko vreme izgledalo je, da je svesokolskim sletovima onemogućen širi razmah radi akustičnog problema, jer se je pri poslednjem sletu pokazala razlika među zvukom i vežbama, pošto je od glazbenog paviljona do krajnje tačke sletišta pri nepovoljnom vetru iznašala ta razlika 2 sekunde. Sada će se to popraviti pomoću velikih zvučnika, koji će se porazmestiti po sletištu. Predsednik gradevinskog oteka brat inžinir M. Petru izjavio je o tome sledeće:

Po prvi put u istoriji sokolskih sletova za pratnju vežaba upotrebiće se indirektna glazba. Kako je poznato, morali smo do sada da upotrebljavamo prave monstre glazbene kapele, koje su pratile proste vežbe pa također i nastupe kao i otstupe vežaba.

Glazbe su normalno imale 120 lica, ali pak efektivno i još jedanput toliko, jer su se među sviranjem morali glazbenici radi dugog i napornog sviranja da menjaju. Ta samo jedan ratalni nastup jednog odeljenja ili skupine trajao je do pola sata. Prirodno je stoga da smo morali za tako ogromne dimenzije sletišta upotrebljavati samo duvalačku glazbu, jer ma kako bio jak sinfonički (gudalački) orkestar, on se uopšte nebi mogao da čuje.

Na ovogodišnjem sletu baš u tom pogledu imaćemo temeljitu promenu, jer smo odlučili da prekinemo s dosadanjem praksom i da pratnju vežaba udesimo na temelju pojačanja zvuka

čkom pogledu dobro je uspeo veliki župski slet u Pardubicama, gde su i članovi, naraštaj i deca pokazali odlične rezultate. U socijalnom pravcu radi župski fond bratske pomoći, koji podupire besposlenu braću. Slični fondovi osnovani su u poslednje vreme i kod drugih župa na osnovu zaključka saveznog odbora.

Češkoslovačko Sokolstvo u Americi

Dok u samoj Češkoslovačkoj postoji samo jedno jedinstveno Sokolstvo, u Severnoj Americi rade Česi i Slovaci još uvek odvojeno u dva sokolska saveza: Američka obec sokolska i Slovenska telocvična jednota Sokol. Ipak u poslednje vreme uspeo je osnovati Svaz češkoslovačkog Sokolstva, čiji su članovi oba pomenuta saveza. Jačina Obce iznosi oko 10.283 pripadnika, a Jednote oko 12.618. Prema tome, češkoslovačko Sokolstvo u Severnoj Americi, koje nije učlanjeno u ČOS u Pragu, broji oko 22.900 pripadnika. Sva društva imaju i svoja naraštajska odeljenja i izdaju i naročite omladinske sokolske novine.

Češkoslovački Soko u Sofiji

Češkoslovačko sokolsko društvo u Sofiji osnovano je već 1922 godine te je proslavilo pre kratkog vremena svoju 10-godišnjicu. Društvo ima danas 81 člana češkoslovačke kolonije u Sofiji i radi u prostorijama Masarykovog doma u velikoj pozorišnoj dvorani. Društvo se sprema s mnogo članstva na ovogodišnji svesokolski slet u Pragu. Sofijski Sokoli podržavaju veoma tesne veze s Junacima i ruskim Sokolima.

Novi starešina Praškog Sokola brat dr. J. Urban

Mesto blagopočivšeg mnogogodišnjeg starešine Praškog Sokola brata dr. Josipa Scheinera biran je za društvenog starešinu na zadnjoj glavnoj skupštini brat dr. Jaroslav Urban, odlični sokolski radnik i organizator. Njegovo ime i ličnost sigurno je dobro poznata i jugoslovenskim Sokolima. Brat dr. Urban bio je dugi niz godina veran saradnik pokojnog starešine, dugogodišnji tajnik Praškog Sokola u preratno doba i prednjak matičnog društva. Odličnu poziciju tajnika Češkoslovačke obce sokolske zauzimao je već od pre rata te je to svoje mesto tek pre nekoliko godina napustio iz zdravstvenih obzira. Kao veran drug stajao je na strani dr. Scheinera i Sokolstva i u ratu i mnogo se je izložio za vreme teških persekucija sokolske organizacije od austrijskih vlasti. Članstvo matičnog društva, ceneći njegovu vrednu sokolsku rad, izabralo je baš njega starešinom društva te mu na taj način pokazalo puno poverenje. Br. dr. Urbanu čestitamo i mi na njegovom izboru u jubilarnoj godini kolevke čitavog Sokolstva. Na zdar!

Kako će u ovom slučaju otpasti i veliki broj glazbenika, neće biti potreba ni da se podigne veliki glazbeni paviljon, koji smo obično gledali na svim dosadašnjim sletovima. Ove godine istočna tribina određena je sva za glazbu.

Orkestar i zbor biće smešteni u posebnoj dvorani, koja će biti u unutrašnjosti glavne tribine, iz koje će kroz posebni prozor biti omogućeno dirigentu da vidi načelnika i vežbače. Sama dvorana biće potpuno zvučno neutralizovana, da nijedan vanjski zvuk neće moći da ometa prenos. Počinućemo se također da dvorana bude i dovoljno ventilirana obzirom na letnju vrućinu. Emisiona dvorana biće duga 25, široka 10 i visoka 10 m. Dakle biće mnogo veća nego što je do sada najveća češka emisiona dvorana u Narodnom domu Praga XII.

Kao što je rečeno, sve to što je već u načelu zaključeno, mora da se također i praktički prokuša, da se postigne bespogrešno funkcionisanje. Stoga moramo da pospešimo dogradnju stadiona, jer će se instaliranje potrebnih aparatura izvršiti tek kad budu potpuno izgrađeni svi objekti na sletištu.

Sletske vesti

Članski znak IX svesokolskog sleta

UČEŠĆE NA SLETU

Poljsko Sokolstvo učestvovaće takmičenjima za prvenstvo SSS i kombinovanom takmičenju 4 × 100 m za članove i 4 × 75 m za članice. Nadalje će poljski Sokoli nastupiti na raznim akademijama kao i na samom sletištu s posebnim tačkama. Učesnici iz Poljske sabraće se dne 1 jula u Zabrzidowicima, otkuda će zajedničkim transportom krenuti u Prag.

Također i rusko Sokolstvo priprema se intenzivno za slet te će po svoj prilici uzeti učešća i u takmičenju za prvenstvo SSS a nastupiće i s posebnim tačkama.

Lužičko-srpsko Sokolstvo oduševljeno se priprema za što veće učešće na sletu, ali je to još uvek dosta ovisno i o političkim prilikama u Nemačkoj. Na poslednjoj saveznoj skupštini izabran je posebni sletski odbor, kome stoje na čelu braća: Janak, Kjerčmar, Meltka, Lorenc i Novak. Lužičani kane da samostalno nastupe u posebnim vežbama, koje je sastavio savezni podnačelnik br. Martin Meltka.

Bugari kane, prema dosadanjim prijavama, da pošalju na slet 200 vežbača, ali osim ovih učestvovalaće sletu i još par stotina drugih članova Junaka i ostalih bugarskih gostiju. Na sletu članovi i članice Junaka svaki zasebno izvađaće posebne vežbe, a zajednički nastupiće s najlepšom narodnom igrom »Račenicom«.

DOBRODOSLICE I POZDRAVI GOSTIMA

Sletski odbor ČOS izdaće ovih dana poziv svim društvima na pruga, kojima će voziti posebni vlakovi sa stranim gostima i Sokolima, da istima prirede posebne dočeka. Na granici strane goste i Sokole dočekaće naročiti delegati sletskog odbora, koji će za vreme vožnje vodstvima pojedinih transporta davati sve potrebne direktive i informacije.

SOKOLSKA GLAZBE NA SLETU

Učestvovanje na sletu prijavilo je dosada 20 sokolskih glazba iz samog Praga i njegove bližnje okolice i 40 glazba iz ostalih krajeva Češkoslovačke republike. U povorci sviraće dakle sigurno preko 60 glazba. Prijavljene glazbe sviraće također i za vreme sleta po raznim restauracijama, pri sokolskim izložbama i pri takmičenju samih glazba.

AMERIČKI INSTITUT U PRAGU ZA VREME SLETA

Za vreme sletskih priredaba poslovaće u Pragu posebna informaciona kancelarija Američkog instituta, koja će davati informacije i starati se za američke goste nesokole, kojih je također prijavljen priličan broj.

SOKOLSTVO BRNSKIH ŽUPA NA SLETU

Brno i okolina sačinjavaju dve župe, iz kojih se dosada prijavilo na slet 5585 pripadnika. Iz Brna će zbog toga morati biti otpremljeno 3—4 posebna vlaka za Sokole, a 2—3 za ostale učesnike.

SLETSKA INFORMACIONA KANCELARIJA

U palati Živnostenske banke Praga II na Příkopima posluje od 15 februara dalje dnevno sletska informaciona kancelarija, koja daje sve informacije i vrši također i prodaju ulaznica.

POPUST NA TRAMVAJU U PRAGU ZA VREME SLETA

Počam od 11 juna pa do 10 jula biće pušteni u promet posebni blokovi po šest vozničkih karata uz cenu od 6 Kč, inače stoji pojedina vozna karta za sve smerove 1:20 Kč. Popust važi samo za dane, kada se vrše sletske priredbe

(Nastavak sa 1. str.)

Ovaj odbor održava posebne časove i radi na svome usavršavanju. Sednice Predvodničkog odbora održavaju se redovno svake nedelje. Raspravljaju se sva pitanja koja se odnose na napredak društva. Spajanje sa Dušanom Silnim takođe se raspravlja na sednicama Predvodničkog i Upravnog odbora. Jednom rečju društvo napreduje u svakom pravcu.

Od 1908 godine sokolska ideja počinje da prodira i u unutrašnjost Srbije gde se počinju osnivati sokolska društva pod vodstvom naših sokolskih pionera. Naročita se aktivnost oseća u Kragujevcu, sruu Šumadije i u Nišu. U Kragujevcu stoje na čelu sokolskog pokreta vrsna braća Kosta Sretenović, Mihajlo Kovačević i Živan Manarević; u Nišu Stevan Milovanović i Dušan Putniković. Zaječar nikako ne zaostaje iza Kragujevca i Niša, gde pokretom upravljaju Svetislav Mihajlović i Jaroslav Vašta. U Čačku, Jagodini, Smederevu i drugim mestima oseća se takođe mnogo volje za sokolski rad.

Ovako je stanje zatekao br. Vojinović, kada je došao u Srbiju. Bilo je dosta mladih i oduševljenih Sokola, koji su bili u stanju podneti i veće žrtve samo da naš Sokol razvije svoja krila i pođe putem ostalih Sokola. Takvo je stanje bilo u Sokolani, ali se je i van nje sokolovalo. To je bila ona istorijska 1908 godina, kada su svi beogradski dnevni listovi donosili patriotske pesme, u kojima je naša omladina sa puno žara manifestovala svoje osećaje. To je bila ona godina, kada su kroz Beograd prolazile dobrovoljačke čete studenata i gimnazista. Da smo imali 10 vežbaonica sve bi bile pune oduševljenom omladinom.

Dok je Austro-Ugarska gušila i ometala Sokolstvo kod svojih potlačenih slovenskih naroda, dotle je srpska vlada u Beogradu potpomagala Sokolstvo u svakom pogledu. Uviđajući potrebu nastavnika gimnastike po srednjim školama Srbije, ondašnji ministar prosvete i crkvenih poslova počiv. brat Ljuba Jovanović sa svojim načelnikom, našim sokolskim bratom Mirkom Popovićem stvorili su finansijske mogućnosti, za otvaranje 6-to mesečnog gimnastičkog kursa za nastavnike gimnastike, koji bi nastavnici pored svoga školskog rada bili i vode sokolskih društava. Po želji Ministarstva prosvete upravni odbor ondašnjeg Gimnastičkog društva »Soko« u Beogradu, obratio se na centru češkog Sokolstva u Pragu, na Češku opštinu sokolsku, da joj za rukovođenje tehničkom obukom u kursu pošalje jednog od svojih izvežbanih prednjaka. Izbor je pao na brata Miroslava Vojinovića, koji je upravo u februaru 1908 god. završio svoj jednomesečni kurs Češke opštine sokolske u Pragu kao prvi u rangu.

Tako stiže br. Vojinović u Beograd, gde stupa na svoju novu dužnost kao nastavnik gimnastičkog kursa i dolazi u vezu sa sokolskim društvom. Već 5 maja vidimo ga kao gosta na sednici Predvodničkog odbora, gde je umoljen da sa braćom Slobodom i Zajčekom referiše o stanju članova i izvidi šta bi se moglo vežbati na društvenom javnom času u Gornjem Gradu. Istoga meseca je sa odobravanjem pozdravljen njegov predlog koji se odnosi na preuređenje Predvodnog odbora i utvrđivanje njegovih pravila, koja prevodi sa češkog br. Gradojević. Usvojeno je da se svi vežbači podelu u kategorije prema uzrastu (po ugledu na uređenje u češkim sokolskim društvima). Pojedine kategorije se dalje dele na odeljenja. Vođenje članova preuzima brat Vojinović. Ustanovljava se prozivanje vežbača na

i to dnevno od ranog jutra pa do 23 časa, kada stupa u važnost noćna tarifa.

S AUTOMOBILOM IZ AMERIKE NA SLET

Kod sokolske sletske kancelarije u Čikagu koju vodi firma Musil et & prijavio se za slet već broj učesnika, koji će uzeti sobom na lade i svoje automobile i putovati po Evropi na slet automobilom.

ZNAČKE NA SLETISTU

Na vežbalištu biće namešteno u razmaku od 135 cm u dužinu 162 značke a u širinu 105, svega dakle 17.000 značaka. Vežbalište biće od gledalaca odeljeno pojasom širokim oko 5 m.

Sokolska radio- predavanja

RADIO-STANICA BEOGRAD

Sledeća sokolska radio-predavanja održavaju se:

dne 8 o. m. predava br. prof. Josip Nikšić o temi »Češkoslovačko Sokolstvo u Americi«
dne 15 o. m. predava br. prof. Franjo Malin o temi: »Stvaranje češkoslovačke države«.

Predavanja drže se svakog petka od 20 do 20.30 sati.

časovima i tačno vođenje mesečne statistike, drugim rečima unutrašnji rad u društvu dobija drugi napredniji pravac.

Istoriski datum kako za razvoj Sokolstva u predratnoj Srbiji tako i za razvoj Sokolstva uopšte kod Srba, jesu uveti 1908 god., kada je uspeo velikom Sokolu počivšem br. dr. Jozefu Šajneru, starešini Češke opštine sokolske, da sazove zajedničku konferenciju delegata Sokolskog Saveza i Saveza Dušana Silnog, koji su se sporazumeli, da se oba Saveza spoje pod imenom: Savez sokolskih društava »Dušan Silni.«

Na sednici Predvodničkog odbora od 27 maja 1908 svi predvodnici su su primili brata Vojinovića za svoga vođu u tehničkom smislu, i obavezali se da ga u njegovom radu svesrdno pomažu, slušaju i izvršuju njegove naredbe. Nastaje veliki preokret, brat Vojinović kao potpredsednik Predvodničkog odbora razvija svoju delatnost, koja će dočimje služiti kao dobar osnov za razvoj Beogradskog i primer ostalim društvima u unutrašnjosti Srbije. Na vanrednoj sednici 12 februara 1909 godine bio je predložen, a na godišnjoj skupštini 28 februara potvrđen za načelnika društva. Dotadnji naziv predsednika Predvodničkog odbora zamenjen je s nazivom — načelnik.

Celokupno vežbajuće članstvo podeljeno je prema uzrastu na: decu od 7 do 14 godina starosti, podmladak od 14 do 18 godina i članove od 18 godina pa na više. Moram napomenuti da je Predvodnički odbor ovu stvar prihvatio, ali da se ne bi naišlo na protivljenje i negodovanje kod mladih članova, rečeno je da se članovi nazivaju I vod; podmladak II vod i deca III vod. Pojedine grupe se dalje dele na manje jedinice prema izvežbanosti i radi lakšeg i boljeg uvežbavanja pojedina na odeljenja. Na taj način data je mogućnost svima predvodnicima da se vođenjem pojedinih jedinica usavrše kao nastavnički kadar, koji je neophodno potreban svakom društvu.

Pored ovoga ustanovljeni su naročiti časovi Predvodničkog odbora, na kojima se je detaljno obradio još nedovoljno poznat Tyršev sokolski sistem. Kako u to vreme nije bilo stručnih knjiga, to je brat Vojinović sa bratom Korunovićem i Lj. Ivkovićem pristupio prevodenju Tyršovog sistema i kratke metodike telesnog izdavanja. Ovaj prevod je u prvo vreme izdavan u litografskim tabacima, a dočimje jednim delom štampan kao prilog »Sokolskog glasnika« Saveza sok. društva Dušan Silni. Ova stvar kao veoma dobra, naišla je na povoljan odziv i kod ostalih društava u Srbiji, i dala je povoda i bratu Mihailu Gradojeviću da kao dobar poznavalac češkog Sokolstva prevede sa češkog knjigu »Pesničanje i borenje batonoma« od dr. J. Vanjičke i pokloni je Predvodničkom odboru. Na taj način data je mogućnost predvodnicima da se usavrše i detaljno upoznaju Tyršov sistem. Kako je tadanji Predvodnički odbor bio malobrojan, trebalo ga je proširiti i popuniti novim i još nesprenjenim mladim članovima. Zato se ustanovljava predvodnički pomoćnici i pripravnici koji su dolazili na posebne časove i spremali se za predvodnike. Predvodnički časovi su postajali vrsta tečaja i škole, gde su se mlade generacije upućivale u sokolski život i rad, da dočimje nastave sa znanjem i voljom širenje Sokolstva. Ti novi predvodnici stupali su prvo vreme pred manje jedinice vežbača kao pomoćnici, a dočimje pred grupe članova kao izučeni predvodnici da pokažu svoje znanje i sposobnost.

Tako se Sokolstvo naročito od 1908 god. počelo gigantski razvijati po Srbiji i stupati u što tešnju duhovnu vezu i s ostalim sokolskim savezima ostalih slovenskih naroda.

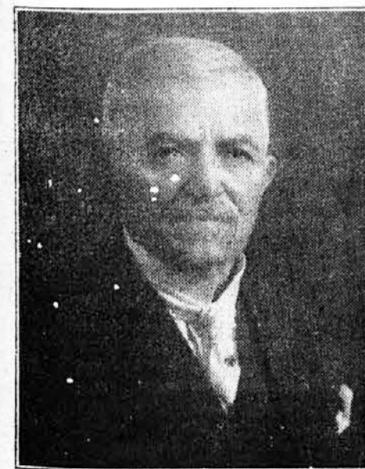
niše austrijske vlasti posle čega uskoro naiđe i onaj kataklizam koji se ras-mahnju po Evropi i gurnu narode u međusobno krvoproliće iz kojeg se ro-di posle jedne Golgote oslobođenja i ujedinjenje naše.

Šta je za to vreme bilo s našom »Maticom« neka nam kaže članak koji sledi, a kojeg je pronašao i preveo s češkog br. dr. Mih. Gradojević.

U službi tuđina

Po dolasku u Beograd 27 januara 1916 god. otprilike trećeg dana, zamolio me je poručnik Š. (nemački turner), da pronadem vežbaonicu Srpskog Sokola, da bi smo mogli nastaviti telesne vežbe koje smo prekinuli u Boljencu, gde smo podizali most preko Save u Zabrežju.

Bez oklevanja ulazim u zgradu, srećem vojnika, bolničara, Čeha, i on mi potvrđuje, da se sokolska vežba-onica nalazi u školi, ali je zauzeta za filijalu brnjenske bolnice. Vodi me

Brat dr. Miloš Borisavljević, sanitetski puk u m., bivši starešina

Brat Dura Paunković, bivši starešina

ali koji nismo dovršili. Veli, naći ću je lakše pošto sam Soko, a i on će je sa svoje strane potražiti.

Mislio sam da Beogradski Soko ima svoj vlastiti sokolski dom, pa sam već u napred gubio nadu, da će, i kad budem sokolanu našao, ona biti zauzeta za bolnicu ili kakvu vojnu komandu. Ali sam ipak tražio. O sokolani mi niko nije mogao dati obavešte-nja, niko od stanovnika i mimoprolaz-nika, koje sam po ulicama zaustavljao nije ništa znao o zgradi koju tražim. Poznanike koje sam spominjao bili su starijeg datuma, zato se njima nisam mogao koristiti. Tek od jednom, kod željezničke stanice, zaustavim jednog dečka, zapitam ga i slučaj je htio da on bude baš moj zemljak, deran koji zna sve. Znao je sigurno ceo Beograd. Pronašli smo zajedno ono, zbog čega sam lutao po Beogradu: sokolanu srp-skog Sokola-Dušan Silni, nedaleko od željezničke stanice, u Bosanskoj ulici, u zgradi Trgovačke akademije. U osta-lom na zgradi je ostao i do sada natpis, da je tu Sokolsko društvo — Dušan Silni.

unutra. Ne mnogo prostrana, ali zgo-dna vežbaonica, napunjena sve do ta-vanice balama sena, slame i džakovima. Sprava nigde. Samo ovde onde, u pretso-blju valjaju se razne gimnasti-čke sprave, dulići, vijčica, palice, ne u bogzna kako dobrom stanju. Prolazeći s vojnikom kroz zgradu, pride nam je-dan stariji građanin, Srbin, koji je si-gurno tada spadao u živi inventar ove zgrade još odavna. Razgovaramo pre-ma tome u troje. Ulazimo u veliku sa-lu i tu sa nekim ponosom i sa neskre-venom radošću on nam veli: »Ovde, u ovoj sali držao je govor češki političar Klofač iz Praga.«

Fakt, da sam uspeo da nađem so-kolanu, obradovao me je, ali sam uvi-dao, da neću moći da vežbam u Beo-gradu. Nalazio sam da je u ovakvim prilikama nemoguće sokolanu upotre-biti, ali sam ipak rezultat svoga traže-nja saopštio poručniku Š. Bio je upo-ran. Izradio je kod komandanta posa-de, da se sokolana ustupi inženjerskoj četi radi gimnastičkih vežbanja, sve dotle dok se u nju bolnica definitivno ne useli.

U roku od nekoliko dana sokola-na je po zapovesti komandanta posade ispražnjena, isčišćena, oprana, sprave koje su bile pretrpane senom i sla-mom bile su pregledane i u koliko je bilo moguće opravljene. Bilo je po-trebno da se opravi konj, sto i jarac, jer je koža sa njih bila oderana. Naši krojači i obučari vatirali su i opšili sve sve sprave, ali razume se samo sa se-nom i džakovima.

Od gimnastičkih sprava u sokola-ni su se nalazili: razboj, americkansko vratilo sa čeličnom prečagom, konj, sto, jarac, običan i elastičan mostić, i razne druge sitnije sprave.

Na zidovima sokolane bili su pri-kucani plakati sa sleta Jugoslovenskog Sokolstva u Ljubljani 1914, sa štok-holmske olimpijade 1912, ispisana raz-na sokolska gesla: Bratstvo, Jednakost, Snaga i t. d.).

U ovoj sredini u kojoj sam se sa-da nalazio, u sokolani Sokola — Du-šan Silni u Beogradu, bilo mi je neka-ko toplije i osećao sam se da sam slo-bodniji. Osećao sam se kao da sam kod kuće. Četiri zida i polomljene sprave kao da su mi govorili, pripovedali su mi o snazi i oduševljenju, koji su vladali u ovom prostoru a koji su se odavde prenosili u narod, da bi doneli svoje plodove na obalama brze Drine, mirne Save i Dunava, u Šumovitim br-dima i planinama iznad Čačka, na Var-daru, u Kačaniku, na Bregalnici i u izdajničkim krševima albanskim.

U ovakvom duševnom raspolože-nju kao sledbenik Tyrševe sokolske ideje, kao Sloven, stojeći na svetom tlu i mestu, gde je pre malo vremena bujao sokolski duh i život, na mestu, koje je odjeknulo od muške i junačke pesme sokolske, na kome su se vršile pripreme grozničave za I sveslovenski slet Slovenskog Sokolstva 1912 god. u Pragu i za druge sokolske sletove sa osećajima radosnog oduševljenja za Zlatni Prag, gledao sam samoga sebe kao neprijatelja silom tuđe volje, kao stranca, kao uljeza, kao oruđe za sme-lu i drsku osvajačku devizu: »Drang

Brat Mihailo Lukić, profesor, bivši starešina

Brat admiral Dragutin Prica, sadašnji starešina »Matice«

nach Osten«, koja je snagom uragana prejurila Srbiju, kidajući glave, koseći živote ljudi, žena, dece i staraca.

»Drang nach Osten«, i više još od toga. To je borba protiv Slovenstva. Hladno mi je oko srca, kad mi izide u mislima pretstava ove strahovite sile, koja se bacila na Srbe, da ih smrvi, a u čemu su i Bugari uzeli učešća...!

U sokolani Sokola Dušan Silni u Beogradu, vežbalo se redovno svaki dan popodne od 9 do 11 sati, i to od 4 februara 1916 do 17 marta 1916 g., razume se pored obaveznog vojničkog pontonjerskog vežbanja na Savi kod Ade Ciganlije i pešačkog po padinama i brežuljcima iznad Topčidera.

U sokolanu su radi vežbanja mo-rali dolaziti svi oni, koji su bili raniji vežbači u Sokolu, radničkim gimna-

stičkim društvima ili u turnerskom društvu bez obzira na čin u vojsci. Redovno nas je vežbalo 28 u dva odelje-nja, a bili smo podeljeni prema izvež-banosti. U pogledu narodnosti bilo nas je 16 Čeha, 11 Nemaca i 1 Talijan. Prednjaci odeljenja bili su poručnik Š. i moja malenkost. Vežbalo se tačno prema rasporedu u tri promene na spravama, a na kraju su bile zajedni-čke vežbe, igre i pevanje. Pevalo se naizmenično, češki i nemački. Vežba-nja su bila vođena prema češkom na-činu. Bio sam kao neka vrsta načelnika pri ovim vežbanjima. Raspored vežba-nja bio je češko-nemački. Visio je pri ulazu iz pretso-blja u vežbaonicu. Za zajedničke vežbe upotrebljavao sam proste vežbe sa VI svesokolskog sleta 1912 i neke elemente i kombinacije ljubljanskih prostih vežbi. Vežbačkih

Predvodnički odbor Gi-mnastičkog društva »Soko« u Beogradu 1907/8 godine. — Gornji red: Mihailo Gradojević, Momir Korunović, dr. Dragiša Đurić, Živojin Lazarević, Drago-mir Popović. — Srednji red: Velimir T. Popović, Jan Zajček, Milan Jovanović, Jan Svoboda, Mihailo Gradojević. — Donji red: Aleksa. Pavlović, Dragoljub Ilić

PROF. BOGOLJUB KREJČIK (Beograd):

Radio-tečaj češkog jezika (Nastavak.)

30 ČAS.

(Na Beogradskom radiu u petak 15 aprila 1932 u 19 časova).

Zapovedni čin. Kao i u našem jeziku, tako i u češkom jeziku zapovedni način ima samo tri oblika i to: drugo lice jednine, prvo i drugo lice množine. Zapovedni način u češkom jeziku gradi se tako, ako se od trećeg lica množine sadašnjeg vremena odbaci završetak -ou ali -i, pa se tako do-bijenoj osnovi vremena sadašnjeg do-daju nastavci:

za drugo lice jednine: -i, za prvo lice množine: -me (-eme), za drugo lice množine: -te (-ete).

Ovi nastavci se dodaju ako se osnova vremena sadašnjeg svršava na dva suglasnika.

Ako se osnova vremena sadašnjeg svršava na jedan suglasnik onda se do-daju nastavci:

za drugo lice jednine —, za prvo lice množine —me, za drugo lice množine —te.

Primeri za prvi slučaj: čistí = čitati; čítí, čítíme, čítíte; začítí = početi; začíní, začíníme, začíníte; táhnouti = učiti; táhní, táhníme, táhníte; jítí = ići; jdí, jdíme, jdíte; zavřítí = zatvoriti; zavří, zavříme, zavříte; otevřítí = otvoriti; otevří, otevříme, otevříte.

Neznámá slovíčka.

Drobné peníze = sitan novac; stříbrný, -á, -é = strebrn, -a, -o; potřebovati = trebati; státi = koštati, stájeti; podle = prema.

Výměna peněz. — Proměna novca.

Máte drobné peníze? Imate li sitne novce? Ne, já mám jen stříbrné peníze. Ne, ja imam samo srebrne novce. Kolik potřebujete drobných? Koliko Vam treba sitnine? Potřebuji za tři koruny drobné. Treba mi tri krune sitno. Můžete mi proměnití stovku? Možete li da mi promenite stotijnjarku?

Myslím že ne, tolik nebudu mít. Nemislim, tolik neću imati. Jaké peníze máte? Kakve novce imate? Já mám jen jihoslovanské peníze. Ja imam samo jugoslovenske novce. Co stojí sto korun českých (Kč)? Koliko staje sto čeških kruna? Podle dnešního kursu sto korun stojí sto šedesát sedm dinarů. Prema današnjem kursu sto čeških kruna košta 167 dinara.

Čas. — Vreme.

Století = stoleće; rok = godina; měsíc = mesec; týden = nedelja dana (sedmica); den = dan; hodina = čas (sat); vteřina = sekunda; roční do-ba = godišnja vremena; jaro = pro-leće; léto = leto; podzim = jesen; zima = zima; leden = januar; únor = februar; březen = mart; duben = april; květen = maj; červen = juni; červenec = juli; srpen = avgust; září = septembar; říjen = oktobar; listo-pad = novembar; prosinec = decem-bar; dñí v týdnu = daní u nedelji; pondělí = ponedeljak; úterý = uto-rak; středa = sreda; čtvrtek = četvrtak; pátek = petak; sobota = sobota; neděle = nedelja; svátek = praznik; nový rok = nova godina; velikonoce = uskrs; vánoce = božić; svítání = svanuće; jítro = jutro; dopoledne = dopodne; poledne = podne; odpoledne = popodne; večer = večē; půlnoce = ponoć.

Češce řeči koje su slične po obliku našim rečima a imaju drugo značenje.

Zabítí = ubiti; zabítí = ubistvo; zabránítí = sprečiti; zahladítí = istre-biti, uništítí; zájem = interes; zakou-kati se (zahledítí se) = zagledati se; zakřiknoutí = oćutkati, zastrašítí.

31 ČAS.

(Na Beogradskom radiu u utorak 19 aprila 1932 u 19 časova).

Primeri za drugi slučaj zapovednog načina: glagol nésti = nositi, glasi u trećem licu množine sadašnjeg vremena: nes-ou; ako se odbaci -ou i na osnovu nes dodaju nastavci za dru-gi slučaj: onda dobijamo zapovedni način:

drugo lice jednine nes (nosi), prvo lice množine nesme (nosimo), drugo lice množine neste (nosíte).

Kod ovog zapovednog načina me-njaju se krajnji suglasnici u drugom licu jednine, i to: t u t, d u d, n u n, k u c, h u z, slog -aj u -ej, i ta pro-mena ostaje i u oblicima množine:

letětí = leteti; leť, leťme, leťte; odpustítí = oprostiti; odpusť, odpusťme, odpusťte; hledětí = gledati; hled, hledme, hledte;

véstí = voditi; veď, veďme, veďte; zůstatí = ostati; zůstau, zůstaume, zůstaute;

pečí = peći; pec, pecme, pecte; pomoci = pomoći; pomoz, pomoz-me, pomozme; pítí = piti; pij, pijme, pijte; házetí = bacati; házej, házejme, házejte;

dátí = dati; dej, dejme, dejte; kupovatí = kupovati; kupuj, ku-pujme, kupujte.

Neznámá slovíčka.

Otočítí = okrenuti; pořád = stal-no; nahoru = navíše; silnice = drum;

véstí = voditi; směr = pravac, smer; museti = morati; dostati se = stíci; doći; přejítí = preći; přes = prcko; něco = nešto; jeti = ići, voziti se.

O cestě. — O putu.

Prosim Vás, která je cesta na Vyno-hrade? Molim Vas koji put vodi u Vino-hrade?

Když přijдете k museu tak dejte se v levo a pořád nahoru po Jihoslovanské ulici.

Kad dodede do muzeja okrenite levo i pravo gore Jugoslovenskom ulicom.

Můžete mi říci, zdali tato silnice vede do Plzně? Možete li mi kazati, da li ovaj drum vodi u Plzeň?

Ano, jste na pravé cestě. Da, vi ste na pravome putu.

Ve kterém směru musím jítí, abych se dostal do Karlštejna? Kojim putem moram da idem da bih došao u Karlštajn?

Musíte pořád podle Vltavy nahoru a pak napravo. Morate sve uz Vltavu pa zatim desno.

Jak je daleko Karlštejn od Prahy? Koliko ima od Praga na Karlštajn?

Od Prahy do Karlštejna je asi osum-desát kilometrů. Od Praga do Karlštajna je od prilike 80 km.

Kde je prosím Vás Tyršov dům? Gde je molim Vas Tyršov dom?

Tyršov dům je na Ujezdě, jdete stále přímou, přejdete přes most Legií a pak dejte se na pravo.

Tyršov dom je na Újezdu, idete stal-no pravo, pređete preko mosta Le-gija i okrenete desno.

Jak daleko to může býtí odtud? Koliko ima od prilike odavde? Asi kilometr nebo tak něco. Otprilike kilometar ili tako nešto.

Může se tam jetí také elektrickou? Može li se tamo ići tranvajom?

Samozřejmě, k Tyršovu domu jede sedmíčka a dvojká.

Naravno, ka Tyršovom domu ide sedmica i dvojka.

Příbuzenství. — Rodbina.

Otec = otac; matka = majka; ro-diče = roditelji; rodina = porodica; předkové = preci; děd (dědeček) = ded; baba (babička) = baka; tetán = tast; tchýně = tašta; macecha = ma-čcha; syn = sin; vnuk = unuk; vnuč-ka = unuka; bratr = brat; sestra = sestra; švagr = šurak; švakrova = snajna; strýc = stric; teta = tetka; bratranec = bratić; synovec = sino-vac; net' = sinovica; ženih = mlado-ženja; nevěsta = mlada; zasnoubení = veridba; sňatek = venčanje; svatba = svadba; choť = suprug (supruga); manžel = suprug; manželka = supru-ga; kmotr = kum; kmotra = kuma; vdovec = udovac; vdova = udova; poručník = tutor; poručenec = šti-čenik.

Češce řeči koje su slične po obliku našim rečima a imaju drugo značenje.

Založití = osnovati; záměr = na-kana, namera; zapíratí = poricati; zá-plata = zakrpa (na odeću); zablesatí radostí = zaradovati se; zapírání = odricanje; zápověď = zabrana.

32 ČAS.

(Na Beogradskom radiu u petak 22 aprila 1932 u 19 časova).

Prilog vremena sadašnjeg.

Prilog vremena sadašnjeg u češkom jeziku ima ove nastavke: A) -a (za jedninu muškoga roda), -ou (za jed. žen. in sred. roda), -ouce (za množ. svih triju rodova); nesa, nesouce, nesouce. B) -ě ili -e (za jed. muškog roda), -ě (za jedn. ženskog i sred. roda), -íce (za množinu svih triju rodova); krvje, krvjice, krvjice.

Rosija - Fonsier ♦ društvo za osiguranje i reosiguranje ♦ Beograd

odela u opšte nismo imali. Zato se vežbalo samo u vojničkim čakširama bez košulja, poneki u čarapama ili plitkim cipelama, napravljenim od velikih vojničkih zimskih rukavica, postavljenim zečjom kožom. Bilo je toplo u njima.

Interesantno je, da je poručnik Š. ozbiljno razmišljao o mogućnosti da se u Beogradu priredi javna vežba bilo na podijumu u kakvoj sali ili u prirodi. Vreme je onda bilo vrlo povoljno, toplo, proletnje. Već u februaru drveta su procvetala. Ali ova se namera nije ostvarila zbog naglog odlaska naše čete 17. marta 1916 na italijanski front da bi opet, u septembru iste godine, upravo sa odsustva iz Češke prošao kroz Beograd na putu za Bugarsku, na rumunski front. Četu sam stigao još na putu u Srbiji, na stanici Sekirica.

Od onih dobrih drugova i iskrenih Sokola, koji su preživljavali samnom ovaj sokolski intermezzo u Boljevcu u Beogradu, usled rata, u kome su se ugasile vatre sokolskih ognjišta kod kuće, da bi se ponovo opet razbuktale u slobodnoj i samostalnoj Čehoslovačkoj, malo ko da je ostao živ. Mnogi su od njih dočimje poginuli na talijanskom frontu, na Pijavi, među kojima i pun karaktera poručnik Š. Na njihove nepoznate grobove, polazeć ovu skromnu kitu ispričanih uspomena.

A onaj braći i drugovima koji su

Čika Steva Todorović

Čika Steva pretstavlja ceo jedan vek. Heregovina je i njemu bila kol evka. Otac mu je prebegao iz Trebinja i kao četnik borio se uz Karadoroda protiv Turaka. 1813 pređe sa Voždovom u Austriju i nastani se u N. Sadu, gde se 1831 rodio Čika Steva. Tu je Čika Steva i svršio škole osnovnu i gimnaziju a filozofiju u Beču. U svojoj 20 godini odaje se slikarstvu, te posećuje akademiju u Beču, Rimu i Minhenu. Posle 7 godina studiranja vraća se mladi i oduševljeni Steva Todorović u Srbiju, da tu provede skoro punih 70 godina. Sa zapada doneo je Čika Steva u Srbiju mnogo zdravih i korisnih ideja. Kao umetnik-slikar imao je još onda druge poglede na svet, koje je sačuvao do svoje smrti, jer ga i političke i druge — naročito materijalne-okolnosti nisu mogle da prinude, da sa svoga pravoga, idealnoga puta skrene. I ako bi sa onim znanjem, koje je polovinom prošloga veka doneo u Srbiju, mogao da igra vidnu i presudnu političku ulogu, on beži od političkih vrtloga i posvećuje se slikarstvu, pevanju, pozorištu i gimnastici. I u svome radu uspeva.

Otvora svoju privatnu školu za slikarstvo i predaje na Liceju slikanje i estetiku; to su prvi počeci popularisanja slikarske umetnosti kod nas. On je pokretač i osnivač diletantske pozorišne družine, tog zametka današnjeg narodnog pozorišta. On je pokretač i stvaralac prvog beogradskog pe-

se iz bure rata vratili živi, iskreno, sokolsko Zdravo!

Oluja je prošla, mi smo se opet vratili svojim kućama. Trebalo je dosta vremena da se pribavimo, da se snađemo pred ostvarenim idealima. Trebalo je otpočeti sa izgrađivanjem ove naše lepe zemlje, koja je toliko propatila da bi ostvarila petvekovne snove.

Beograd koji je neposredno posle rata odavao očajnu sliku teškog ranjenika sav izrešetan od neprijateljskih granata davao se mučnu sliku. Trebalo je otpočeti sasvim iz početka, možda još i gore, jer su prilike momentano bile gore no možda 1908. No nekoliko starih i iskusnih sokolskih radnika ne behu dekuražirani situacijom. Braća Vojinović, Gradojević, Velja Popović, Korunović i drugi opet se nadoše na okupu. Iskreno ožalili braću koju im ratni vjhor odnese iz bratskog zagrljaja. Podigoše im dostojnu spomen-ploču, koja će uvek potsećivati potomstvo na svete žrtve, a zatim bacili se svoj-ski na posao čije plodove danas možemo jasno opaziti.

Beograd danas osim »Matice« (koja ima oko 1000 članova) broji još sedam društava. Sva ova društva su napredna i iskreno se raduju današnjem uspehu i slavljju svoje starije sestre beogradske Matice.

vačkog društva, koje se i danas seća svog prvog horovode. On je najzad osnivač Prvog beogradskog društva za gimnastiku i borenje, tog preteče našeg sokolskog pokreta.

Godine 1891 primi gimnastičko društvo svoje novo ime Soko, i od tog dana je i Čika Steva u neposrednoj vezi sa Sokolstvom sve do poslednjeg svoga daha. Početkom ovoga veka postaje Čika Steva predsednik Saveza sokolskih društava u Srbiji, a dočimje po izmirenju dvaju srbijanskih gimnastičkih krila, posta i predsednik Saveza sokolskih društava »Dušan Silni«.

Sve vrste njegove umetničke duše podjednako su mu dragi. On vodi slikarsku kličicu de u duboku svoju starost i napušta je tek usled iznemoglosti vida; on peva i vodi svoje pevacko društvo po onda još neoslobođenim krajevima naše danas lepe i velike otadžbine, po Bosni i Dalmaciji; on igra sa svojom mladom ženom, kćeri velikoga našeg pesnika Matije Bana, Dubrovčanima, u istorijskim komadima svoga tasta; on sokoluje i prisustvuje svima sokolskim svečanostima i javnim vežbama i duša mu njegova velika trepti od unutrašnjeg zadovoljstva, kad vidi na sokolskom Vidovdanskom saboru u Novom Sadu, da pred Sokolstvom, tom najzdravijom, narodnosnom i državotvornom idejom, padaju plemenske ograde i zapreke, utvrđujući jasno i glasno: da je naša država jedna, jedinstvena i ne-

deljiva, da u njoj živi jedan narod i da stoga treba da ima jedno Sokolstvo: jugoslovensko Sokolstvo.

Čika Steva je bio od rođenja Soko i kao Soko je i umro. Koliko mu je sokolska ideja bila prirasla za srce vidi se još i iz jednog detalja za vreme svetskog rata kad se bavio u svojevoljnom izagnanstvu u Rimu. I tu stvara Soko — društvo od mladine, koja je bila u Rimu na naukama.

I njega, Sokola, našeg Čika Steve nema više među živima. Zaspao je za navek 22. maja 1925 godine.

Braća Sokoli, neka nam Čika Stevo bude ponos i dika, što je svojim sokolovanjem doživeo retku starost od 94 godine. Podimo svi njegovim putem, kojim je on išao. Uzmimo njega uvek za primer u radu za narod, Sokolstvo i opšti napredak.

Neka je večna slava prvom Sokolu Srbije, čika Stevi Todoroviću! Neka mu je slava i sokolska hvala!

Dr. V. Kujundžić — Beograd.

Starešine u prošlosti

Od 1882 godine stajali su na čelu društva kao starešine i upravljali društvenim radom ova braća: dr. Vladan Đorđević, predsednik Ministarskog saveta, dr. Milan Jovanović-Batut, profesor univerziteta, dr. Vladimir Malina, profesor, Steva Todorović, akademski slikar, dr. Miloš Borisavljević, san. pukovnik.

Momir Korunović, arhitekt, dr. Bogdan Gavrilović, rektor univerziteta u p. i senator, Đura Paunković, direktor osiguravajućeg društva Rossia Fonsier, Mihailo Lukić, prof. Vojne akademije.

Danas na čelu društva stoji nam vrsni brat Dragutin Prica, prvi admiral jugoslovenske mornarice u pokoji i vodi društvo k napretku. Želimo mu bratski od srea da nas još mnogo i mnogo godina vodi.

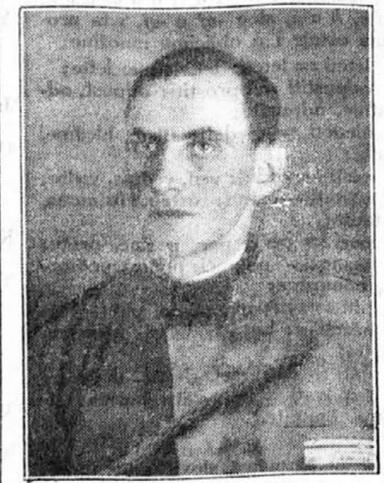
Načelnici u prošlosti

Ljuba Stanojević, član Narodnog pozorišta, Milan Jovanović, inženjer, Jan Svoboda, Miroslav Vojinović, referent Ministarstva prosvete, Nikola Dronjag, inženjer, Dušan Putniković, pukovnik u pok.

Radivoje Radulović, inženjer. Danas na čelu tehničkoga rada u našem društvu stoji brat Franja Žic, nastavnik Vojne akademije. Dosadašnji rad brata Žica najbolja je garancija za napredak društva.

Sestra Marija Vojinović, načelnica Sokol. društva Beograd-matica

Brat Franja Žic, starešina Sokol. društva Beograd-matica

Načelnice u prošlosti

Mila Jovanović, Katarina Bajmelo- vić, Slavka Vučković, Milica Vukoma- nović.

Današnja društvena načelnica je sestra Manja Vojinović, čije su tehni- čke sposobnosti i sokolske osobine u opšte svakom bratu Sokolu vrlo dobro poznate.

Članovi »Matice« pali na polju časti u borbama za oslobođenje i ujedinjenje od 1912—1918

Aleksandar Zivanović — Sanja, Arandel Pavlović, Bogoljub Mihailo- vić, Branko Jevtić, Vojislav Ristić-Ze- bić, Dragomir Gužvić, Dragomir Popo- vić — Buca, Zivadin Zivanović, Zivo- jin Lazarević, Zivojin Todorović, Ziv- orad Janković, Jan Svoboda, Jevr Šaponjić, Leon Lebl, Marinko Birčan- in, Milan Stefanović, Miodrag Ivano- vić — Backo, Petar Bader, Sreten Sta- nić — Cukić, Čedomir Zivić, Čedomir Nedić, Vlada Arsenović — Lala.

Slava vam i počivajte u miru, jer su ideali za koje ste se borili ostvare- ni!

»Iz telovežbačkog sveta«

MAKABIJADA U PALESTINI

Kako smo već jednom javili, pri- reduju židovi svoje olimpijade pod imenom »makabijada«. Ove godine održala se makabijada u Tel Avivu u Palestini. Na programu bila su lako- atletska takmičenja, od kojih navada- mo sledeće važnije rezultate: u stafet- nom trčanju tri puta po 1000 m pobe- dila je momčad iz Čehoslovačke; u tr- čanju 4 puta po 100 m na prvo mesto plasirala se momčad iz Nemačke, na drugo momčad iz Amerike i na treće Palestina. U trčanju pojedinaca na 500 m pobedio je Mohamed Said iz Egipta. U skoku u vis pobednici su američki židovi Ceigin i Gynzburg. Isto tako u bacanju diska odneli su Amerikanci Schneider sa 48 m i Stiel sa 46.23 m pobeđu. U tenisu pobedila je momčad iz Engleske, a u nogometu, telovežbi i boxu osvojili su prva mesta židovi iz Poljske.

ZABRANA SARADIVANJA ATLETA U FILMOVIMA

Američka atletska federacija za- branila je atletima saradivanje kod fil- mova. Iznimku čine čisto sportsko propa- gandni i kulturni filmovi. Ujedno s tim raspisom izdana je i zabrana sude- lovanja atleta trenera na olimpijskim takmičenjima.

IZ SOFIJSKOG OKRUŽJA JUNAKA

Dne 19 i 20 juna priređuje sofijs- ko okružje (oblast) Junaka svoj 4 slet. U svrhu propagande izdaće se posebni sletski vesnik, koji će biti prvi župski vesnik u Bugarskoj. Urednik vesnika je A. Vojvodov. Dne 18 juna održaće se takmičenja. Na slet imaju biti poz- zvani, pored Junaka iz ostalih oblasti, koje ove godine ne priređuju svoje sletove, talijanski i švajcarski gimna- ste, dalje češki i ruski Sokoli, te također Makabi, židovsko telovež- bačko udruženje. Kako vidimo i ovog puta nisu pozvana najbliža slo- venska braća, Sokoli iz Jugoslavije, dok se pozivaju na slet i židovi i ostali »prijatelji« Slovena. Nije onda na na- ma krivica, ako u ovakvoj atmosferi međusobnih odnošaja Junacima još nije mesta u SSS.

DRŽAVNI TELOVEŽBENI TEČA- JEVI U ČEHOSLOVAČKOJ

U Nymburku na Labi održaće se od 22—28. maja niži tečaj za muške i ženske iz lake atletike. U julu i augu- stu održaće se još tečaj iz ritmike, pli- vanja i veslanja. U tečajuve imaju pris- tup prednaja telovežbenih udruženja (Soko, Orao, DTJ i t. d.) te učitelji osnovnih i građanskih škola.

IZ ČEŠKOSLOVAČKOG ORLA.

Takmičenja za prvenstvo u lakoj atletici održaće se 2 i 3. jula. Augusta održaće se 14 dnevna savezna pred- njačka škola u kojoj su dva časa po- svećena i Tyrševom telovežbačkom si- stemu. Tada će se održati također i tečaj za vodnike dece. Za članice odr- žaće se takmičenja u plivanju i teča- jevi ritmike i gimnastike.

ČEŠKOSLOVAČKI ORAO U BROJ- KAMA

U jednom od prijašnjih brojeva doneli smo statistiku Orla iz godine 1930, a sada je već izrađena statistika za godinu 1931, koja pokazuje opada- nje pojedinih kategorija. Deca muške broji savez čehoslovačkih Orlova 17.381, ženske 17.694, muškog narašta- ja 7317, ženskog 7429, članova 39.469 i članica 27.768. Svega dakle broji

117.078 pripadnika. Broj pripadnika od godine 1932 smanjio se skoro za 10.000. Najviše se smanjio broj članica i to za čitavih 3200. Ovo se opravdava s osnivanjem društava katoličkih žena i devojaka.

Kupujte zastave kod J. Neškudla, Ljubljana

Nakon 21 godine službe u samo- stan. Jedan od najčuvenijih i najhra- brijih francuskih vazduhoplovnih ofi- cira u svetskom ratu pukovnik Emil Pierre stupio je nakon 21 godine službe u vojsci u penziju te je ovih dana u prisustvu mnogih drugova iz svetskog rata položio kaluderski zavet reda Sv. Sulpica. Rekao je, da je nakon tolikih grozota koje je proživio, našao tek sada svoj duševni mir. Abé Emilu, biv- šem pukovniku, sada je tek 50 godina. Ovako gledaju na rat najhrabriji sino- vi Francuske, koji ga smatraju naj- većom grozotom.

Natrag nemačkim bogovima. Hit- lerovci u Nemačkoj počeli su i javno već propagirati, da Nemci treba da se vrate svojim starim bogovima, koji su im bili simbol hrabrosti i moći, ko- jom su Nemci mogli da svladaju druge narode. Hrišćanstvo, humanizam i drugi pokreti, koji idu za time, da se u buduće spreče grozote ratova, to je, kako kažu vode Hitlerovaca, »nacio- nalističkim sovemima« samo humbug, koji ubija nemačku ekspanzivnost i koji je doveo do Versaillskog mira. Opet jedan dokument nemačke kul- ture, koja nekima toliko još imponira.

100godišnjica rođenja Josefa Žit- ka. Dne 4 aprila 1832. godine, dakle iste godine kao i Tyrš, rodio se Josef Žitek, jedan od najvećih čeških arhi- tekta prošlog stoleća. Josef Žitek iz- radio je nacrt za Narodni divadlo (pozorište) u Pragu, pri čemu je i sude- lovao svojim savetima Tyrš, dalje je izgradio Rudolfinum, sadašnju palatu čehoslovačke narodne skupštine, kolonade u Karlovim Varima i mnoge druge velike palate.

Predsednički izbori u Nemačkoj. Kod prvih izbora prošlog me- seca nijedan od 5 kandidata za mesto nemačke republike nije dobio apsolut- nu većinu, pa se ponovni uži izbori održavaju dne 10 aprila. Iako je već jasno, da će pobediti sadašnji predse- dnik Hindenburg, jer su mu se delo- mično pridružili i umereni nacionalisti iz tabora Huggenberga, ipak narodni socijaliste, koji su smesa raznih radi- kalnih smerova i reakcionarnih eleme- nata, pokušavaju sve da pobeđu, pa će u tu svrhu njihov glavni organ »Völ- kischer Beobachter« izlaziti u nakladi od 1.000.000 primeraka, što znači u ev- ropском novinarstvu rekord.

Žrtve automobilizma. O »ratnim žrtvama u miru« pišu američke novine, koje donasaju statistički pregled žrtva automobilizma. Po statistici, u go- dini 1930 bilo je u severoameričkoj Uniji na hiljade nesreća, pri kojima je ubijeno 33.000 ljudi, a teže i lakše ra- njeno 1.115.000 ljudi. Dnevno to iznosi 90 mrtvih i 3164 ranjenih.

Znameniti arheološki nalazi u Meksiku. Čuveni arheolog Alfonso Cas pronašao je u blizini Oaxa city u Monte Alban grobove iz dobe pradavne in- dijanske kulture, koji su po svome bogatstvu i umetničkoj visini, posve ravnj onima u Tutankamenoj piramidi te ih čak u mnogom pogledu i nadmašuju. Po mišljenju arheologa, ove iskopine potiču iz dobe Maya, koji su tvorci najstarije indijanske kulture, odnosno iz dobe njihovih naslednika Zapoteka, koji su bili oslabljeni borbama sa su- sednim narodom Mixteka, dok nisu sadašnji Meksiko zaposeli Azteki, koji su tu vladali za vreme dolaska Španjo- laca.

Bogatstvo familije Mellona. Pozna- ti američki novčar Andrew Mellon spa- dja sa svojom braćom među najbogatije ljude sveta. Njihov zajednički imetak iznosi, kako pišu američke novine, pre- ko 160.000.000.000 franc. franaka. En- gleska narodna banka, koja je jedna od najvećih i najjačih zavoda na svetu, ima jedva polovinu toliko zlatnog po- krića. Ipak, pokraj svega toga braća Mellon žive vrlo skromno; mnogo da- rivaју u razne kulturne i dobrotvorne svrhe.

Neuspesi kolektivizacije u Rusiji. Velikopotezni plan kolektivizacije sela i seljačkih imanja sve više pokazuje neusphe, pa tako nisu uspele ni far- me za odgoj što većeg broja goveda, koja bi se izvažala te služila i aprovi- zacijii unutrašnjosti, osobito u velikim industrijskim centrima. Mesto prirast- ka oseća se opadanje broja goveda, pa time u vezi skoro u svim većim grado- vima velik nedostatak mesa.

Prilog vremena sadašnjeg gradi se kao i u našem jeziku od trećeg lica množine tako ako se odbaci nastavak »ou ali i. i dodaju spomenuti nastavci i to, ako se treće lice množine sadašnjeg vremena svršava na »ou, dodaju se A-nastavci, a ako se treće lice množine sadašnjeg vremena svršava na »i, dodaju se B-nastavci:

A: jda, jdouc, jdouce (idući) od jiti; jeda, jedouce, jedouce (vozeći se, putujući) od jiti; jsa, jsouc, jsouce (budući) od býti; jeda, jedouce, jedouce (jedući) od jísti; véda, védouc, védouc (snajući) od věděti; vida, vidouc, vidouce (videći) od viděti.

B: chodě, chodíc, chodíce (hodeći) od choditi; znaje, znajíc, znajíce (znajući, poznavajući) od znati; závidě, závidíc, závidíce (zavideći) od záviděti; nenávidě, nenávidíc, nenávidíce (mržeći) od nenáviděti; líze, lízíc, lízíce (lažući) od lháti.

Iz ovoga se vidi da se češki prilog vremena sadašnjeg razlikuje od našega u tome, što on ima tri oblika, dok naš prilog vremena sadašnjeg uvek se svršava na »ci.

Neznámá slovička.

Vrchní rada = natsavetník; zna- lec = poznavalec; výtvarné umění = prostorna umetnost; obor = struka, vrsta; pořádati = priređivati; zesnulý = počivši; trochu = malo; místnost = prostorija; sem, tam = ovde, onde; srovnávatí = ispravljati, srediavati; obrázky = slike; sahati = pipati; obo- řiti se = obrecnuti se; zřizenec = na- meštenik, čuvar; křik = uzvik; uklid- ňovatí = umirivati; omlouvati = izgo- varati se; prominouti = izviniti.

Iz salona.

Gospodin natsavetník praškoga suda dr. Toman poznatiji je kao poznavalac prostorne umetnosti, no kao sudija. Pa ipak i u ovoj vrsti svoje de- latnosti još je uvek malo poznat. Pre kratkog vremena priredio je izložbu

slika davno počivšeg majstora Jarosla- va Čermaka. Posle vernisaža zadržao se malo u izložbenim prostorijama i ovde onde nameštao je slike koje su krivo visile.

»Gospodine, nemojte vi tu meni da pipate po slikama« obrecnu se na njega najedamput čuvar izložbe.

»Molim vas bez larme,« umirivao ga je dr. Toman, »pa ja ovu izložbu i priređujem.«

»Aja, to je nešto drugo.« izgovarao se čuvar, »molim vas izvinite gos- podine Čermák.«

Z výstavní síně.

Pan vrchní rada od pražského sou- du dr. Toman známější jako znalec výtvarného umění, než jako soudec. A přece je v tomto oboru své činnosti ještě málo znám. Před krátkým časem pořádal výstavu obrazů dávnou zasnule- ho mistra Jaroslava Čermáka. Po vernisaži se zdržel trochu ve výstav- ních místnostech a sem tam srovnával křivě visící obrázky.

»Pane, vy mi tu nesahejte na ob- razyc obořil se na něho najednou vý- stavní zřizenec.

»Ale, jen žáné křiky« uklidňoval ho dr. Toman, »vždyt' já tu výstavu pořádam.«

»Jo, to je něco jiného« omlouval se zřizenec, »račte prominouti pane Čermák.«

Otázky.

Jak byl vrchní rada dr. Toman známější? Byl v tomto oboru své čin- nosti dostatečně znám? Co pan dr. Toman pořádal před krátkým časem? Kde se zdržel trochu po vernisaži? Co dělal pan dr. Toman ve výstavních místnostech? Kdo se najednou na něho obořil? Co mu říkal výstavní zřizenec? Kterými slovy uklidňoval dr. Toman výstavního zřizence? Jak se omlouval zřizenec?

(Nastavice se.)

Nakon skupštine odvezbalo je skladno 20 vežbača praške vežbe. Četa pripada Sokolskom društvu Varaždina.

SOKOL DRUŠTVO VARAŽDINSKE TOPLICE.

Akademiju u slavu 100-godišnjice rođenja dr. Miroslava Tyrša održalo je društvo 28. marta o. g. Tehnički program izveli su: članovi IV prašku vežbu, vežbe na ruči i konju, članice ritmičku vežbu na Zajčevu pesmu »Male ptice«, naraštaj I prašku vežbu i Volčove skupinske vežbe, a muška deca ritmičku vežbu uz klavir »Junak iz Likca«.

Na grobu oprostio se u ime društva prosvetar brat Ivan Halužan.

SOKOLSKA ČETA KLENOVNIK.

Dne 20. marta t. g. priredila je Sokolska četa Klenovnik svečanu akademiju u proslavu 100-godišnjice rođenja dr. M. Tyrša te ujedno i proslavu godišnjice svog osnutka. Proslava je održana u novoj školskoj zgradi u ukusno iskićenoj dvorani, koja je bila premlena da primi sav narod, koji je došao. Akademija je otpočela državnim himnom, koju su otpievali Sokolici. Nakon toga pozdravio je prisutne starešina čete, brat dr. Petar Samardžija, koji je u svom govoru istaknuo svrhu današnje proslave, a osobito je izrazio ocrtao ideje i cilj Sokolstva. Naglasio je naročito važnost Sokolstva na selu i završio je s jednom vizionarnom slikom kako legije crvenih košulja donose slobodu zarobljenoj braći, našto je sledio dugotrajn pljesak i povladivanje prisutnih. Zatim je brat Preložnjak održao iscrpno predavanje o životu i radu dr. M. Tyrša. Nakon dviju deklamacija izveli su Sokolici po jednu prostu vežbu. Nastup ovih mališana bio je lep i dirljiv. Iza toga otvoraio je naraštajac, brat Plahinek, na violini »Andante« od Pergolesa uz pratnju na gitarama po braći Levaniću i Preložnjaku, što se prisutnima vanredno sviđelo. Posle toga nastupili su naraštajci sa prostom vežbom. Zatim su članovi izveli dva sastava praške proste vežbe za seoske čete i dve vežbe na ručama a konačno su izveli slikovitu skupinu 16-torice, dok su Sokolici skladno otpeli »Neka živi Jugoslavija«. Izvan programa je brat Preložnjak na violini otvoraio vrlo efektno par točaka, čime je program bio završen.

Ova skromna priredba razdragala je srca prisutnih. Na licima seljaka, čija su deca prvi puta javno nastupila,

videlo se ushićenje. Očito je, da ovaj, dosad nepoverljivi, svet sada s razumevanjem i radošću prati naš rad. Preko 300 prisutnih i 56 vežbača (osim dece, koja su pevala) te i sam interes i zaista bratska sloga među članovima, najveća je plaća a i potstrek za još marniji i ustrajniji rad.

Od bratskog matičnog društva u Ivanu bio je prisutan brat starešina Rožić, koji je po završetku akademije izrazio svoje zadovoljstvo nad svime što je vidio. Naročito ga je zadržala ustrajnost i požrtvovnost vežbača, koji su nastupili na drvenim ručama, koje su sami napravili.

Na dobrovoljnim prinosima ušlo je 384 Din, što je ujedno i čisti prihod akademije.

Župa Del. Bečkerek

SOKOLSKO DRUŠTVO JARKOVAC.

Sokolci u Jarkovcu svečano proslavili 100-godišnjicu Tyrševa rođenja dne 5. marta o. g. Program beše vrlo lep. Sve tačke izvedene su na opšte zadovoljstvo. Uspeh moralan i materijalan dobar.

Sokolske vežbe lepo su i precizno izvedene. Br. Dragisity i br. Papity vrlo lepo kao naučice Sokole da izvode sokolske vežbe. Učitelj br. Vlaitz i supruga mu sestra Zagorka uložile dosta truda oko svojih mališana, kao i sestra Dafina Ostoić te im je zato trud nagrađen lepim priznanjem.

Naročita hvala sestri Dafini, koja je mnogo truda i volje uložila, te sokolsko pevačko društvo naučila »Zoru« i »Trakala Tinka«, koje otpevaše na opšte dopadanje, pa neke pesme moradoše ponoviti.

Nušičev »Svetski rat«, šalu u 1 činu, dobro su izveli naši diletant, sa dosta mara i truda. Čist prihod beše 550 Din.

Župa Zagreb

SOKOLSKO DRUŠTVO BREGANA

Tyrševa proslava

Sokolsko društvo u Bregani, koje se nalazi u jubilejnoj godini, proslavilo je na vrlo svečan način dne 6. marta o. g. stogodišnjicu rođenja osnivača Sokolstva dr. Miroslava Tyrša i to svečanom akademijom, koja je sa svojih 20 tačaka vanredno uspeša, a prisustvovao joj je veliki broj meštana, naročito članova Sokola i prijatelja sokolske misli. Pozornica bila je ukrašena, a u pozadini visela je Tyrševa slika, od koje se na jednoj strani razapinjala jugoslovenska a na drugoj češka zastava.

Priredbu je otvorio brat starešina P. Rajčević, ocrtavši značaj tog dana, našto je predao reč društvenom prosvetaru bratu Zdenku Dolinaru, koji je prikazao rad i život velikog sakupljača i organizatora narodne i slovenske snage, velikog proroka slovenskog oslobođenja i ujedinjenja, te oca velike sokolske družine — dr. Miroslava Tyrša. Zatim je sledio daljni program, koji se sastojao iz nastupa svih vež-

bačkih kategorija sa ukupno od 10 tačaka, koje su vrlo lepo uspele. Mnogo su zadivile publiku skupinske vežbe s pevanjem od brata Dolinara, a pogotovo vežba »Oj letni sivi Sokole« od članova i članica sa pratnjom muškog pevačkog zbora, kao i vežba muškog i ženskog naraštaja »Buči morje Adrijansko«. Od članskih nastupa osobito pak se istakla po svojoj oštrom i preciznosti »šestorica« od br. M. Jelinca. Među telovežbačkim nastupima bile su razne deklamacije Tyrševog karaktera kao i jedan kratki igrokaz u dialogu od sestre Dolinar Elvire »Dr. Miroslav Tyrš«, izvođen po dvojici Sokolicića. Nastupio je također pevački zbor sokolske omladine, koji je otpеваo nepolike pesmice pod ravnanjem brata prosvetara, a konačno je zaključio ovu svečanost nastup članskog pevačkog zbora. Sve tačke programa bile su nagrađene pljeskom. Posle akademije razvila se ugodna zabavica uz svirku sokol. tamburaškog zbora. — F.K.—n.

SOKOLSKO DRUŠTVO PAKRAC.

† Brat Boško Plavšić.

Dne 26. marta o. g. ostavio nas je za navek naš dragi brat Boško Plavšić. Posle kratke, ali teške bolesti, neumitna smrt, istrigla je iz sredine naše mladog Sokola, verna druga i revnosna vežbača, a k tome agilna člana društvene fanfare, u kojoj već nekoliko godina verno saraduje. Koliki gubitak je teško pogodilo ne samo naše društvo već celokupno naše Sokolstvo, jasno je svakom Sokolu koji zna ceniti što znači odnegovati jednog Sokola kao što je bio naš brat Boško, koga su krasile najveće sokolske vrline, na prvom mestu skromnost, pa dalje sve ono što je vredno svake pohvale. U doba kada smo to mogli od njega najviše očekivati, a on je to svakom zgodom i pružao, u cvetu mladosti njegove, u dvadesetoj godini života njegova, ošinu nas nepravedni udarac sudbine, (kako bi rekli biološki pogledi na život), ote nam ga iz sredine naše, — jer našim osećajima ne možemo da se otmemo pogotovo kad nas uz nekoga veže ljubav i bratstvo, a bez toga u — Sokolstvu — nema Sokolstva.

Sa pokojnikom se oprostio u ime društva dirljivim rečima prosvetar br. M. Sučević, spomenuvši div-Sokole, koje je naše društvo smrću izgubilo, pok. brata Bojka, koji je za ručine doveo Boška u sokolanu, da se u njoj vaspita, da može danas-sutra postati čovek, brata Branka, velikog sokolskog idealistu, osnivača društvene fanfare, koji je punim žarom života svoga, do poslednjeg daha okupljao oko sebe Sokolice da trubom pozaju i davaju još većeg potstreka svima onima, u kojima plamtli ljubav za ostvarenje ideala sveslovenskog Sokolstva, neumornog sokolskog radnika Brata Kozaka, koji je večno bdio nad moralnim i fizičkim vaspitanjem sokolskog podmlatka, u kome se već tada nalazio i brat Boško, učeći se vrlinama, kojima može da se ponosi ne samo Soko, već čovek uopšte, a kojima je on u punoj meri obilovao.

Govor brata prosvetara duboko se dojmio svih prisutnih, te mnogima suzom okvasio lice. Posle govora brata prosvetara nepregledna povorka krenula je prema groblju isprativši pokojnika do večne kuće.

Slava milom pokojniku našem i večan mu spomen!

A. Magovac.

SOKOLSKO DRUŠTVO NOVA GRADISKA.

Tyrševa proslava.

Naše je društvo proslavilo 20. marta o. g. stogodišnjicu rođenja osnivača Sokolstva dr. Miroslava Tyrša. Prvi deo proslave održan je u 11 sati dopodne u sokolani na svečanoj sednici uprave društva. Kad je starešina brat dr. Marić otvorio sednicu, otvoraio je društvenu fanfara jugoslovensku himnu. Zatim je prosvetar brat Juraj Kratki održao veoma lepo predavanje o životu i radu dr. Tyrša, ističući, da je taj rad imao mnogo uticaja na zbliženje slovenskih naroda i njihovo konačno oslobođenje. Iza toga otpеваo je mešoviti zbor daka drž. realne gimnazije pod dirigentom gđicom Kolenc patriotsku pesmu Jugoslavija od Gostinčara, pa je na koncu društvena fanfara otvoraio češkoslovačku himnu.

Naveče u 20 sati održana je svečana akademija u dvorani hotela Nikolić, uz sudelovanje Čehoslovačkog kroučeka, Srpskog pevačkog društva »Zora« i orkestra sokolske fanfare. Na akademiji je izveden ovaj raspored: 1) Proslav — brat Dr. Marić. 2) Proste vežbe — muška deca. 3) Praške proste vežbe — ženski naraštaj st. 4) Telo-vežbena kompozicija »Carmen« — članovi. 5) Praške proste vežbe — muški naraštaj. 6) Krv za rod — Srpsko pevačko društvo »Zora«. 7) Praške proste vežbe — članovi. 8) Župske proste vežbe — članovi i članice. 9) M. Hajekova: vežbe girlandama — ženski naraštaj ml. 10) Vežbe na preči — članovi. 11) Bivali Čehove — Srpsko pevačko društvo »Zora«. Sve su vežbe lepo i skladno izvedene, a naročito je uspeša vežba članova »Carmen«, i vežba girlandama ženskog naraštaja mladež.

Proslava je bila dopodne i naveče dobro posećena. — Đ. V.

SOKOLSKO DRUŠTVO DONJA STUBICA.

Sokolsko društvo Donja Stubica proslavilo je 5. marta o. g. na večer stogodišnjicu rođenja oca svega Sokolstva dr. Miroslava Tyrša na vrlo svečan način. U dvorani sa slikama Tyrša i s narodnim trikolorama te zelenilom iskićenoj, pozdravio je starešina našeg Sokola dr. Dragutin Senecić prisutne kratkim lepim pozdravom, osvrćući se na značaj ove proslave, na Tyrševu ličnost, koja je kako Česima, tako i svim ostalim Slovenima Sokolstvom dala ideju slobode, bratstva i slovenske uzajamnosti. Posle njega održao je kratko predavanje brat prosvetar A. Rehak o Tyrševom životu i radu, ističući naro-

čito njegov rad na osnivanju Sokola i njegovoj organizaciji. Na kraju predavanja kliknuli su svi prisutni »Slava« našto je glazba otvoraio češku himnu, a zatim jugoslovensku. Po tom se prešlo na program, koji su izveli izvršujući članovi kao i deca te naraštaj na sveopće zadovoljstvo.

I ovom proslavom dokazao je naš Soko da napreduje — istina polako — ali sigurno.

SOKOLSKA ČETA BODEGRAJ.

Izlasnik Sokolskog društva iz Okučana br. Jojić prisustvovao je 7. februara o. g. konstituisajućoj skupštini Sokolske čete u Bodegraji. Nakon govora izaslanka pristupilo je 55 gradana i seljaka u četu te su između sebe izabrali ovu upravu: starešina Uroš Pjevalica, zamenik starešine Petar Marković, tajnik Đuro Miljević, načelnik Stojan Vidić, zamenik načelnika Stevan Krmpotić, blagajnik Stevan Delibašić, revizori: Lazo Kruščić i Gavro Abramović.

Pod vodstvom agilne braće ova četa u svome radu pokazuje vidne uspehe. Dne 13. marta priredila je Tyrševu proslavu uz sudelovanje matičnog Sokolskog društva iz Okučana.

Uz obilan program naročito su lepo odvezbali braća čete proste vežbe, a diletant su s uspehom izveli jedan pozorišni komad.

Proslava je po svemu lepo uspeša.

SOKOLSKO DRUŠTVO ČAZMA.

Sokolsko društvo Čazma 12. marta svečano je proslavilo uspomenu na 100-godišnjicu rođenja osnivača Sokolstva dr. Miroslava Tyrša.

Nakon pozdrava starešine društva Metoda Širole održao je o Tyršu brat Jerko Matulović iscrpivo predavanje. Posle predavanja izveli su birani koncertni program sestra Ruža Ondriška (klavir), koncertna pevačica gđa Anka Badalić Košćević (sopran) i brat Vatroslav Ondriška (cello). Zbor učenika osnovne škole u Dragancu pod ravnanjem svog učitelja brata Vilka Kolara otpеваo je češkoslovačku i našu himnu, dok su učenici osnovne škole u Čazmi Božidar Širola i Vera Zupković deklamovali dve prigodne deklamacije.

Uspeh ove svečane proslave bio je velik. Brojna publika iz svih gradanskih slojeva mesta i okolice s velikim odobravanjem saslušala je predavanje o sokolskom velikanu dr. Tyršu, kao i koncertni deo programa, koji je izveden upravo umetnički.

KLIFEJE svih vrst po fotografijah ali nisbah izvorsuje najsolidnije KLIFARNA ST-DEU LJUBLJANA-DALMATINOVAŠ

Priporoča se najstarejša slovenska plesarska, ličarska, sobo- in črkoslikarska delavnica IVAN BRICELJ LJUBLJANA, Dunajska cesta 15

Tko oglašuje, taj napreduje!

Грга Хорватек Добављач Савеза Сокола краљ. Југ. ЗАГРЕБ ФРАНКОПАНСКА УЛИЦА 9

ИНДУСТРИЈА СОКОЛСКИХ ПОТРЕПШТИНА БРАНКО ПАЛЧИЋ • ЗАГРЕБ

Najbolje tambure svih vrsti Farkaševih i Srijemskih preporučuje stara rukotvornica tambura STJEPAN M. GILG, Sisak br. 112

УЧИТЕЛЈСКА ТИСКАРНА В ЛЈУБЈАНИ je najmodernije urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostješega do najmodernješega.

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA U LJUBLJANI REGISTROVANA ZADRUGA S OGRANIČENIM JAMSTVOM

Творница гимнастичких и спортских справа J. ОРАЖЕМ